

REPARATION AF ÆGTE TÆPPER

TEKST & FOTO: JAN ANDERSEN

Bøger om reparation af orientalske tæpper:

Peter F. Stone: Oriental Rug Repair, Greenleaf Company, Chicago 1981, ISBN: 0-940582-00-7

Majid Amini: Oriental Rugs Care and Repair, Van Nostrand Reinhold Company, New York, ISBN: 0-442-20864-2

Bøgerne kan købes antikvarisk.

Reparation og restaurering af orientalske tæpper og tekstiler er et krævende håndværk, som kun de dygtigste mestre.

Der laves talrige dårlige reparationer, som måske ved første øjekast ser hæderlige ud, men i løbet af nogle år fremtræder de tydeligt i tæppet, når f.eks. det garn som er blevet brugt til reparationen, falmer i forhold til resten af tæppet.

Påsyede ”kunstige” frynser eller huller repareret med ”lapper” vil også skæmme et ellers smukt tæppe. Så reparation er en tillidssag mellem kunde og reparatør. Reparationer af høj kvalitet kræver både dygtighed, gode materialer og tid, så pris og kvalitet hænger sammen.

Et ægte tæppes levetid hænger i høj grad sammen med, hvor godt man passer på det. Bliver det vasket regelmæssigt? Sørges man for at få sikret kanterne, så knuderækkerne ikke løsner sig og forsvinder i støvsugeren? Flytter man rundt på tæppet, så det bliver jævnt slidt over hele fladen og ikke slides igennem på bestemte steder ?

Reparation af tæpper var emnet for en klubaften i Selskabet for Orientalisk Tæppekunst den 28. oktober 2008 på Havarthigården i Holte, hvor medlemmerne havde medbragt mange tæpper, som i større eller mindre grad trængte til reparationer.

Henrik Schleppegrell, tæppeekspert hos auktionshuset Bruun Rasmussen og medlem af tæppeklubben, holdt et oplæg og han bedømte de medbragte tæpper sammen med indehaver Søren Nissen og reparatør Yonus Caglak fra Galleri Abrash.

”Antikke tæpper er sjældent perfekte. Der vil som regel være slitage og spørgsmålet er, hvor skal man få det repareret, hvad koster det og kan det betale sig ? Kan reparatøren sit håndværk og vil man bekoste det,” sagde Henrik Schleppegrell.

”Jo ældre et tæppe er, jo større behov er der for at få det kigget grundigt efter,” sagde han.

Man skal først gøre sig klart om tæppet er et masseproduceret tæppe som nemt kan erstattes eller et antikt bevaringsværdigt tæppe; måske et arvestykke med stor affektionsværdi. Er der tale om et brugstæppe, som man går på til dagligt, eller et som kun er til dekoration?

Et dekorationstæppe vil man som regel bevare som det er – uden at tilføje tæppet noget nyt i form af en stor reparation. Måske sætter man det op på en lærredsramme og glæder sig over det, som er tilbage af tæppet eller textilet.

Det er altid bedst og billigst at tage skader i opløbet. Sørg for at tæppets ”ramme”, altså ender og kanter er sikrede og uden skader, så kan det holde i lang tid. Er der et hul i tæppet, som man ikke her og nu vil bekoste at få repareret, så sørg for at få syet en lap på midlertidigt på bagsiden og få det repareret senere. Men brug aldrig lim og lignende.

”Man kan gøre en del, hvis man er fingernem, men huller, opknytning af slidte områder, ender og kanter skal man lade en professionel om. Mange reparationer er lavet af ukyndige personer og de kommer til at skæmme tæppet, fordi man kommer til at fokusere på reparationen, når man ser på tæppet,” sagde Henrik Schleppegrell.

En gammel reparation i et antikt kaukasisk Shirvan tæppe træder tydeligt frem. Sådant en reparation kan laves om og vil antagelig forhøje tæppets værdi. Foto: Jan Andersen

Det er også vigtigt, at reparationer udføres i henhold til de gamle traditioner med de rigtige materialer og farver. Der skal bruges oprindelige materialer til at genopbygge det som mangler i tæppet. Man skal gøre op med sig selv om man er så glad for tæppet, at man vil bevare det og ofre hvad det koster.

”Der skal være et rimeligt forhold mellem omkostningerne og tæppets værdi. Hvad man kan få for det efter reparationen – så man ikke kommer ud i at ofre en masse penge på noget som egentlig ikke kan betale sig,” sagde Henrik Schleppegrell.

”Det tager utroligt lang tid at reparere et tæppe ordentligt. Det er et rigtigt stort arbejde,” sagde Henrik Schleppegrell.

Et af de medbragte tæpper, et lille Kazak bedetæppe, havde f.eks. fået knyttet to nye ca. fem centimeter lange ender. En reparation i omegnen af 15.000 kr., men til gengæld ville man kunne sælge tæppet for cirka 30.000 kr.

Her er et slidt antikt Tekke Bochara tæppe under reparation. Ny luv af gamle garner knyttes i tæppet, hvor den gamle luv er slidt væk. Foto: Jan Andersen.

Vask er vigtigt. Tæpper skal holdes rene, ikke bare fordi man får mere glæde af farverne i tæppet, men også fordi der så ikke kommer møl i dem. Fint snavs i bunden af tæppet vil slide på knuderne, hvor de er knyttet fast i grundvævet og efterhånden ødelægge knuderne, som løsner sig.

Inden vask skal man sikre sig, at kanter og ender er i orden, så de ikke går i opløsning, når de kommer ned i vandet.

Vask skal også overlades til professionelle, hvis man ikke præcist véd, hvordan man gør. Men det er faktisk ikke så svært at vaske ægte tæpper, hvis man er helt sikker på, at tæppets farver er stabile og ikke "bløder".

Ustabile farver er ikke til "hjemmevask" og i de tilfælde *kan* det være nødvendigt med en kemisk rensning, selvom det bestemt *ikke* er anbefalelsesværdigt, fordi kemikalierne udtørre ulden.

Ægte tæpper bør vaskes med vand og en god mild sæbe, gerne med et indhold af lanolin, fordi det bevarer uldens smidighed.

Man kan tjekke om et tæppes farver er stabile ved at tage en bomuldsklud som er hårdt opvredet i koldt eller lunkent vand og gnide kluden mod tæppet. Hvis der kommer farveafsmitning på kluden skal man undlade at vaske selv.

Har man mod på selv at vaske et ægte tæppe, så rådfør dig med én som kender teknikken, før du selv går i gang. Pas på: forkert vask kan omgående ødelægge et ægte tæppe. F.eks. må man aldrig bruge varmt vand, men kun koldt eller lunkent.

Tæpper, der er knyttet på uld-kæde, har også en tendens til at ”arbejde” i modsætning til tæpper på bomuld. Derfor skal vaskede tæpper ofte strækkes for at undgå ”buler”.